

Dandanašnji je drugače. Slabe letine po vesoljnem svetu na enkrat, še nihče ni učakal. Po nekaterih deželah in krajih vendar zemlja dobro rodi in ker imamo toliko prevoznih sredstev, prepeljajo obilico pridelkov ročno tje, kjer jih pomanjkuje. Toda ne samo ob časih lakote je drugače, kakor nekdanj, tudi kupčija sama zajema dobička od izpremenjenih razmer. Trgovci hitijo precej tje, kjer je veliko pridelkov prirastlo, in nakupijo robe, kolikor najbolj mogoče po ceni, ter jo prevažajo tje, kjer nje zavoljo slabe letine ali iz drugih vzrokov pomanjkuje, kajti tukaj jo najdražje prodajo. Ena dežela, en kraj prideluje to robo najbolj po ceni, drugi zopet drugo.

Na gorenjem Štajerskem nahajajo se hribi rudniki polni železa, in zato je ondi mnogo fužin, sploh industrija za železo; imajo ondi gostih gozdov in mnogo lesa, lepih pašnikov, na katerih uže od nekdanj redijo goved žlahtne plohe ali pasmine. Milo podnebje na spodnjem Štajerskem ugaja vinski trti, ki ob rebrih številnih gričev zori žlahtno vino. Po dolinah raste pšenica in koruza in drugo žito ter pospešuje svinje-rejstvo in perutnistvo. S planin in hribov prodavajo v železo, les, kolje, vinogradno in plemensko živino, od ondot pa prejemajo vina, koruze, ceno perjad, salo itd.

Kakor pri nas, delajo tudi po drugod. Kmetovalci in vsi drugi gospodarji ne pridelujejo vsega, česar doma potrebujejo, ampak mnogo pridelujejo samo za prodajo, da denarjev dobijo in kapitalov nabirajo. Zato mora tudi kmetovalstvo težiti na to, da mogoče veliko in le takošnih pridelkov si prireja, ki vsled krajevskih razmer mogoče malo stanejo, pa se dajo najdražje prodati. Truditi bi se pa ne smeli s pridelovanjem robe, katere je od drugod ceneje dobiti.

Posestnikom v planinah in sploh hribovitih krajih kaže najbolje, ako se pečajo z živinorejstvom in mlekarstvom. Uže priroda navaja na ono pot. V imenovanima strokoma so proti drugim krajem na boljsem. Zatorej naj v njima iščejo poglavitnih dohodkov ter naj skušajo izuriti se do mogoče velike popolnosti. Mlekarstvo razumno daje lepih dohodkov. Žalibog, da se njega ljudje vse premalo poprijemajo in planičanje časih zeló zanemarjajo.

Ako vprašaš kmetovalca, zakaj nima več krav, zakaj redi toliko mlade živine, odgovarja ti: masla imamo več, nego treba, in svinj nič več rediti nečemo. In če dalje vprašaš, zakaj pa nočete masla prodajati, odreže se ti gospodinja nevoljna: „kaj, maslo prodavati, to mi je poslednja briga“. In prvi volar in prva kravarica vpreta pesti na pobočje in tiščita komolce na stran, da sta podobna z maslom napolnjenim loncem v kleti, ter godrnjata: „kjer maslo in jajca od hiše prodavajo, tam tudi mi dva lahko slovo vzameva.“

In tukaj se po pravici vprašamo, kdo je dandanes gospodar na kmetiji? Je li tisti, ki davke plačuje, za hrano skrbi, plačo šteje, pridelal li kaj ali mu vse toča pobije, ali je gospodar hlapec masložerec, ki na sopraznik svetenjo obleko obleče, kakor v nedeljo, češ, da se to spodobi za kristijana, prav za prav pa v krčmo potegne in ondi pije, bodi dela doma, kolikor ga le hoče.

Res je, kmetu se dandanes slaba godi. Toda ravno zato, ker se mu slaba godi, mu ni treba, da ga posli odirajo in mu vse posnejo. Bližnja grajščina, ki je last kakošnega barona ali grofa, prodaja maslo, morebiti pošilja mleko v Gradec mlekarskemu društvu. Vključ temu ima poslov dovolj, morebiti boljših, kakor drugod, čeravno niso vsi iz domače fare. Svinje ondi

vzrejene so v pol leta več, kakor drugod pri kmetih za enim letom.

Prosim toraj, dragi čitatelj, potrudi se na lastno korist k bližnji grajščini, ki mleko v Gradec pošilja mlekarskemu društvu. Vprašaj ondi majerja ali oskrbnika, koliko gotovega denarja v enem letu za mleko spečajo. Povedali ti bodo, da, odračunivši stroške za voznino, obresti za najeti kapital, dobivajo od 5 srednjih krav vsako leto nekaj nad 600 gold. Dohodki od 5 dobrih mlečnih krav znašajo do 750 gold., kar na dan 2 gold. pokaže.

(Konec prihodnjič.)

Razglasilo.

Na podstavi deželnega zakona z dné 18. februarja 1885. l. (dež. zak. št. 13) se s tem šplošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji skakalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce najpozneje

do 1. decembra t. l.

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okolišči se nahaja stajališče žrebčevo.

Zglasilo se more zvršiti pismeno ali ustno, ob enem pa je naznaniti ime in priimek, potem stanovišče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barva in stajališče žrebčevo. Za žrebce sploh pod 4 leti in za nôriške žrebce pod 3 leti se ne dajejo dopustila za skakanje.

Kje in kedaj bode izborna komisija zglašene žrebce pregledavala in za nje dajala dopustila, dá se ob svojem času na znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani 28. oktobra 1886.

C. kr. deželni predsednik:

Winkler l. r.

Poročilo o razširjevanji trtne uši na Kranjskem v l. 1885.

Iz poročila o razširjevanji trtne uši v Avstriji l. 1885., koje je izdalo c. kr. kmetijsko ministerstvo, posnamemo sledeče, kar zadeva Kranjsko:

Na Kranjskem našli so vsled uradnega preiskavanja jako obširne okužene prostore v vinorodnih pokrajinah katastralnih občin Čatež, Cerina, Velika Dolina, Koritno in Bregana. Ker so uže v l. 1884. našli trtno uš zaploden v sosednih občinah (Sv. Križ), zato smemo reči, da je okužena po trtni uši vsa vinorodna pokrajina od Kostanjevice južno vshodno doli do hrvatske meje. Te vinske gorice merijo 515 ha.

Namerovano preiskovanje vinogradov v zahodno stran ni kazalo izvršiti, preiskavali so pa zato vinograde v krškem sodnem okraju. Iz tega okraja došla so namreč sumljiva poročila. Ta poročila so se obistnila, kajti našli so trtno uš v katastralnih občinah Cerklje, Ravno in Senuše.

Silno močno okuženje, koje so našli v ravniški gorici Volank, kakor tudi poročilo jednega tamošnjih posestnikov, da njegovo trsje uže nad tri leta peša, brez dvojno kaže, da je ta kraj okužen uženad 5 do 6 let in da se je od tukaj trtna uš zaplodila v Senuše. V občini Cerklje prišla je pa trtna uš najbrž čez Krko iz okuženih vinogradov občine Bušeče vasi, ki leži na desnem b e u Krke.

Kako je prišla trtna uš na Ravno, to ni bilo do sedaj mogoče določiti.

Iz naslednega izkaza razvideti je stan okuženih vinogradov na Dolenjskem konec leta 1885. (Žalibog,

se trtna uš silno hitro širi in danes, to je, koncem l. 1886. je se vé da mnogo več hektarov okuženih, kakor lansko leto, zlasti je bila letošnja jesen tako ugodna za razplodenje trtne uši.)

Tek. št.	Glavna občina	Katastralna občina	Vseh vinogradov je v občini		1884		1885			
			H _a	%	Število okuženih parcel	Okužene parcele merijo		Število okuženih parcel	Okužene parcele merijo	
						H _a	a/		H _a	a/
1	Sv. Križ	Sv. Križ	100	31	44	17	32·07	—	—	—
2	"	Planina	48	7	30	7	13·94	—	—	—
3	"	Stojanski vrh	40	64	41	12	14·97	—	—	—
4	"	Bušeča vas	39	31	37	11	75·16	—	—	—
5	Velika dolina	Globošica	16	83	4	—	75·23	—	—	—
6	"	Čateš	48	66	19	2	95·03	4	2	08·54
7	"	Cerina	51	29	4	1	21·95	16	2	15·78
8	"	Velika dolina	85	13	—	—	—	169	32	32·25
9	"	Koritno	33	15	—	—	—	26	3	68·07
10	"	Bregana	51	39	—	—	—	44	5	76·32
11	Cerklje	Cerklje	17	65	—	—	—	9	1	11·59
12	Krško	Ravno	339	58	—	—	—	39	10	24·24
13	"	Senuše	72	67	—	—	—	2	—	55·81
Skupaj			944	68	170	53	58·35	309	57	92·75

Gledé pokončevanja trtne uši se glasi ministersko poročilo: Pokončevanje mrčesa vsaj za poskušnjo vinogradarji niso hoteli izvrševati, akoravno jim je država obljubila denarne podpore in pa brezplačno insekticid (žvepleni ogljik). Vzrok temu je dvomenje na vspehu, na Štajerskem in Kranjskem pa tudi to, ker bi stroški takega pokončevanja naredili vinarstvo zgubonosno.

Pri odstavku o ameriškanskih trtah pa poročilo pravi: Na Kranjskem naredili so v l. 1885 trtnico, ki meri jeden hektar in kojoj je mogoče povečati.

K temu poročilu pa vredništvo dodá: Iz vseh poročil posnamemo, da trtna uš grozno napreduje, od poklicane strani se pa nasproti nič ne stori. Vedeli bi marsikatero besedo o tem povedati, a ne smemo. Dolenjski vinogradar moral si bode sam pomagati, ker vse se bode dalo storiti z majhnimi stroški, a treba ga je podučiti, in to naj bo sveta dolžnost dolenjskega razumništva.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarija 1887. leta.

S podukom v podkovstvu združen je tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi biti sprejet v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika izučil;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega obnašanja, in
4. da zna brati in pisati slovensko.

Revni učenci zamorejo tudi dobiti štipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendijo imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo poštenega obnašanja, in

3. potrdilo, da so uže dve leti za kovaške pomočnike delali. Prošnje z dotičnimi spričevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1887. leta. Kdor preskušnjo dobro prestopi, more po postavi od 1873. leta patent podkovskega mojstra dobiti, ker sedaj brez preskušnje nihče ne more postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske knjige. Stanovanje dobijo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglasé vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih ogledovalcev živine in mesa, toraj naj bi županstva svojo skrb obračala v to, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača in ogledovalca živine in mesa.

Grof Thurn-Valsassina,

prvosednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli vršile se bodo dné 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesá. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglasé pri podpisnem vodstvu, do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dné 27. oktobra 1886.

Dr. Karol vitez Bleiweis.